Zienswijzenota ontwerpbegroting 2024-2027

Alle 18 gemeenteraden zijn uitgenodigd een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2024-2027 (brief van 20 april 2023). De gemeenteraden van Druten, Doesburg, Montferland, Overbetuwe, Renkum en Rozendaal hebben afgezien van het indienen van een inhoudelijke zienswijze. De zienswijzen van de overige gemeenten zijn samengevat en voorzien van een reactie. Deze zienswijzenota is, na vaststelling door het dagelijks bestuur op 30 augustus 2023, aangeboden aan alle gemeenteraden. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting die is vastgelegd in artikel 35 Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr).

Algemeen

Door meerdere gemeenten is aangegeven dat zeer op prijs werd gesteld dat – naast de extra indexering en de kosten Regionale Energie Strategie (RES) – de begroting binnen de kaders van de afspraken in de regionale agenda 2023-2024 is gebleven. En dat voor de bekostiging ervan andere oplossingen zijn gezocht om de kostenontwikkeling in de hand te houden. Wij kunnen onze ogen niet sluiten voor de financiële positie van de samenwerkende gemeenten en hebben begrip voor de kritische geluiden over de stijging van de inwonerbijdrage. We willen een transparante begroting presenteren en inzicht geven in de afwegingen die hierbij per opgave én voor het regiobureau zijn gemaakt. Met deze tweede begroting van de regionale agenda 2023-2024 ligt er een goede basis om verder te kunnen werken aan onze opgaven in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR).

Leeswijzer: de ontvangen zienswijzen zijn in thema's gegroepeerd. Cursief zijn de gemeenten aangegeven waarbij dat thema expliciet is genoemd in de zienswijze.

Zienswijze *Gemeente(n)*	**Reactie**
De regionale agenda 2023-2024 is de rode draad. Tevreden dat de uitgangspunten van de begroting 2023-2026 ongewijzigd zijn overgenomen. Blijf focussen en prioriteren op de huidige opgaven. *Zevenaar, Lingewaard*	De ontwerpbegroting is de tweede begroting van de regionale agenda 2023-2024. Met de gemeenten zijn opgavenovereenkomsten gesloten over de uitvoering van de regionale agenda. De basis voor de ontwerpbegroting 2024 e.v. is hiermee gelegd. Onze opdracht, op basis van de regionale agenda, is helder waarbij we alert blijven op actuele ontwikkelingen en nieuwe kansen. In het samenspel tussen de bestuurlijk opdrachtgevers en het dagelijks en algemeen bestuur beoordelen we deze kansen.

Zienswijze *Gemeente(n)*	Reactie
Instemming met de voorgestelde verhoging van de inwonerbijdrage vanwege de geschetste beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. *Zevenaar, Wijchen, Westervoort, Rheden, Renkum, Lingewaard, Nijmegen, Heumen, Duiven, Berg en Dal, Arnhem, Overbetuwe*	Goed te constateren dat er breed draagvlak is voor de noodzakelijke verhoging van de inwonerbijdrage.
Houd grip op financiën van de samenwerking (gelet op de te verwachte bezuinigingstaakstelling bij gemeenten). *Rheden, Duiven*	De GMR heeft nu twee volledige jaren (2022 en 2023) gefunctioneerd. In die periode is ingezet op het ontwikkelen van een solide en transparante financiële organisatie om daarmee de kosten van het regiobureau en de 5 opgaven te kunnen beheersen. Uitgangspunt is de ambitie die is vastgelegd in de regionale agenda; deze bepaalt de hoogte van de inwonerbijdrage.
Andere dekkingsmiddelen dan inwonerbijdrage; hierover is in de begroting slechts beknopte informatie opgenomen. Aangedrongen wordt deze te ramen en, indien mogelijk, te verrekenen met de gemeentelijke bijdragen. *Zevenaar*	Externe financiering, van bijvoorbeeld provincie Gelderland, wordt omwille van het voorzichtigheidsbeginsel alleen in de begroting opgenomen als er een (principe)akkoord is met de externe financier. Met toegezegd geld kan de regionale agenda worden uitgevoerd en is het risico laag dat door gebrek aan financiering projecten geannuleerd moeten worden. Dit voorzichtigheidsprincipe is vanaf de start van de samenwerking gehanteerd. Dekkingsmiddelen die na het vaststellen van de begroting worden toegezegd, komen vaak tot stand doordat er door derde partijen cofinanciering wordt verlangd. Wanneer de ontvangen externe financiering leidt tot lagere inzet van de inwonerbijdrage, dan zal dit effect hebben op ons jaarresultaat.

Zienswijze *Gemeente(n)*	**Reactie**
Positieve houding t.o.v. het opnemen van een beperkte reserve om in te kunnen spelen op ontwikkelingen in beleid of uitvoering daarvan en op deze wijze de wendbaarheid van de samenwerking te vergroten (bijv. € 100.000). Dit vergroot de efficiency en is zeker niet bedoeld als boodschappenlijstje voor de opgaven. *Wijchen, Berg en Dal*	Deze wens is door bestuurlijke opdrachtgevers al eerder gedeeld in het algemeen bestuur bij de behandeling van het rekeningoverschot 2022. Toen is door het algemeen bestuur de keuze gemaakt vast te houden aan wat in de Gemeenschappelijk Regeling is bepaald. Wij stellen voor bij de voorbereiding van de regionale agenda (en begroting) 2025-2028 dit punt te betrekken bij de afwegingen. Voor 2024 verwachten wij dat volstaan kan worden met de handelings-ruimte die de financiële verordeningen bieden.
Ambitie regionale agenda 2023-2024. De ambitie is in deze begroting niet uitgewerkt. Wat doet de GMR anders, meer en/of beter dan andere regio's? Graag een passage hierover opnemen. En op welke wijze brengen we dit onder de aandacht (branding). *Wijchen*	De ambitie van de GMR is opgenomen in de regionale visie én de regionale agenda 2023-2024. De voorliggende begroting is de financiële uitwerking van die ambitie. Beide documenten moeten in samenhang gelezen worden. De inhoud van de regionale agenda betreft de opgaven die de gemeenten gezamenlijk ervaren. Onderwerpen als bereikbaarheid, tekort aan huisvesting e.d. spelen in andere metropoolregio's ook. Daar is ook regelmatig contact mee, om een gezamenlijk geluid richting het Rijk te laten horen. Wat deze regio nodig én aan ambities heeft, brengen we onder de aandacht via de gebruikelijke communicatiekanalen en via gerichte lobby-acties.
Aandacht voor positie kleinere gemeenten. Van essentieel belang dat zij ook de vruchten plukken van de samenwerking (bijvoorbeeld in de Regio Deal). Gaan er van uit dat de deelnemende gemeente op basis van "fair share" bijdragen aan de verschillende opgaven. *Rheden*	Er is zeker aandacht voor kleinere gemeenten. Zo is bij de (voorlopige) selectie van projecten voor de Regio Deal 'Gezonde groene groei' bij de afweging van het totale pakket aan projecten de verdeling over de gehele regio meegewogen (zie brief van 23 juni 2023). Uitgangspunt van onze regionale samenwerking is dat het aantal inwoners de basis vormt voor de verdeling van de kosten.

Zienswijze *Gemeente(n)*	**Reactie**
Verzoek om (voortaan) een overzicht in de begroting op te nemen van bijdragen van derden. *Renkum, Beuningen*	Onder de begrotingspost *Dekking extern* in de paragrafen 9.2.1 t/m 9.2.5 staat per opgave het bedrag vermeld waarvan zeker is dat dit in 2024 wordt ontvangen. Het betreft hier subsidiegelden van Rijk en provincie Gelderland. In 9.3 *Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld* voegen we voortaan een regel toe, zodat *totaalbedrag derden* voor de gehele GMR zichtbaar is.
Het is niet duidelijk hoe het Bestuursakkoord (provincie Gelderland, The Economic Board en GMR) is verwerkt in de begroting van de opgaven. *Renkum, Beuningen, Berg en Dal*	Het Bestuursakkoord werkt met een investeringsagenda. In de investeringsagenda (versie oktober 2022 | algemeen bestuur 7 december 2022) zijn per opgave de projecten opgenomen waaraan de drie partijen een financiële bijdrage leveren. De regionale agenda 2023-2024 (vastgesteld in juli 2022) heeft voor deze investeringsagenda (mede) als basis gediend. In de begroting wordt onze ambitie vastgelegd voor het jaar 2024. Daarin zit de verwachting dat onderdelen van deze begroting opgenomen worden in de te actualiseren investeringsagenda. In verband met het voorzichtigheidsprincipe is het niet mogelijk de gewenste bedragen in de begroting op te nemen. Daardoor is ook geen koppeling te leggen tussen beide producten.
Regionaal Programma Werklocaties (RPW), Woondeal 2.0, speerpunt Bruisende binnensteden, krachtige kernen. Instemming met de gepresenteerde oplossing om middelen te vinden voor extra onderzoek. *Nijmegen, Heumen, Berg en Dal, Arnhem*	Het feit dat er tussen de opgaven steeds vaker cross-overs ontstaan, vraagt om creatieve oplossingen binnen de kaders die gesteld zijn. Transparantie hierover blijft ons uitgangspunt.

Zienswijze *Gemeente(n)*	Reactie
Verzocht wordt de effecten van de Regio Deal, zodra dit mogelijk is, te verwerken in de begroting. *Mook en Middelaar*	De Rijksmiddelen landen niet in de begroting 2024 e.v. De gemeente Nijmegen vervult de kassiersfunctie namens de drie partners. Verwezen wordt naar wat in het convenant daarover is afgesproken (brief van 23 juni 2023). De GMR is projecttrekker voor drie projecten: Grenzeloos Samenwerken, Wijk- en dorpsgericht werken en Circulair en conceptueel bouwen. De inzet van de GMR is onderdeel van deze begroting en dient mede als cofinanciering voor de rijksmiddelen. Deze cofinanciering wordt na vaststelling van de subsidiebeschikking zichtbaar in de jaarstukken.
De gemeenteraad ziet een gemeentelijke taakstelling voor alle GR'en en geeft aan bij het vaststellen van de meerjarenbegroting uit te gaan van de feitelijk afgesloten CAO en uit te gaan van de dan laatst bekende cijfers van het CPB om de actuele inflatiecijfers bij te stellen. Gemiddeld zou er, vanaf de meerjarenbegroting 2025, in het totaalbeeld van alle GR'en 2% behaald moeten kunnen worden. De gemeenteraad verwacht ook van de GMR een bijdrage en verwacht een gesprek hierover in het algemeen bestuur. *Duiven*	Er is voor gekozen om de BRN-methodiek, die in de regio Rijk van Nijmegen wordt gehanteerd, te gebruiken om de indexering te bepalen. Duiven doet mededeling van haar eigen taakstelling voor al haar gemeenschappelijke regelingen. Wij gaan graag in het algemeen bestuur in gesprek over op welke wijze de GMR hier een bijdrage aan kan leveren.
Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om aandacht te vragen voor een aantal actuele ontwikkelingen zoals: • Regioarrangement • Evaluatie • Regio Deal • RPW Met name aandacht voor de wijze waarop de gemeenten worden betrokken dan wel wat de uitwerking gaat betekenen. *Lingewaard, Beuningen*	De genoemde actuele ontwikkelingen hebben ieder een ander karakter en een andere aanleiding. Alle vier vragen zij veel inzet van het regiobureau en is het een uitdaging een stevige verbinding te maken met de gemeenten. We zetten ons maximaal in om processen te verhelderen en de inhoudelijke verbinding met gemeenten (zowel ambtelijk, als bestuurlijk als met de gemeenteraden) te leggen. Hierbij helpt het vaak niet dat processen gedwongen onder tijdsdruk moeten plaatsvinden.